

Memòria 2024

Biblioteca Pública de Tarragona

Memòria 2024

I. L'any 2024 en el context dels plans estratègics

II. Àmbits de resultats 2024

I. L'any 2024 en el context dels plans estratègics

L'any 2024 és el segon any de plena normalitat en tots els aspectes; usuaris, préstecs, activitats i assistents. Creiem que ja hem tancat una fase de represa, i s'ha retornat a la dinàmica d'un servei públic obert orientat a la ciutadania. Per aquest motiu considerem important continuar aportant les dades comparatives dels darrers anys, en aquest cas des de 2018, per veure l'evolució de la Biblioteca des d'una perspectiva més àmplia.

De fet, el 2018 es va redactar el Pla estratègic 2018-2022, que es va veure interromput per la pandèmia, i a grans trets, ha inspirat els valors i els objectius estratègics de la Biblioteca fins a l'actualitat; en aquest sentit el podem considerar com una llarga etapa que arriba fins els nostres dies.

De la part més important, **els valors** que orienten la Biblioteca, en destaquen el compromís amb les persones i l'orientació als usuaris. La proximitat, consolidar i explorar vincles, i crear noves connexions amb la comunitat. El treball en equip i la cooperació.

Els objectius estratègics que es mantenen com el de crear oportunitats per aprendre, conèixer, crear i gaudir de la cultura a través d'un programa d'activitats que sigui de qualitat, i que impulsi el gust per la lectura i l'interès per la literatura. El consolidar el sentiment de pertinença a la ciutat i al país. El fer créixer el compromís amb les persones i orientar-nos per atreure nous públics. Treballar els vincles amb el passat i amb la comunitat.

Accions 2024 dins del marc estratègic

En aquest sentit, l'any 2023 es van fer accions que entrarien en aquestes línies estratègiques, en un any que recuperava a poc a poc la normalitat després de la pandèmia. En destacarem algunes que han tingut continuïtat, i aquest 2024 s'han ampliat i/o consolidat:

-en **relació amb als nous públics**, i a enfortir vincles amb la comunitat, ens vàrem orientar al col·lectiu de la gent gran a través de teixir aliances amb la xarxa d'atenció primària i comunitària de CatSalut, Serveis Socials municipals, entre d'altres.

-una segona acció, vinculada a l'**accessibilitat**, especialment de la col·lecció, que ha renovat, en la mesura del possible, el mobiliari, especialment el d'exposició i, per altra part, ha recuperat els punts d'estudi d'abans de la pandèmia. També han canviat aspectes com les inscripcions a les activitats ampliant les vies, i introduint els formularis a la Sala infantil.

-un altre punt, és la **implementació de l'RFID**, sistema d'identificació de radiofreqüència, que aporta comoditat perquè capacita als mateixos usuaris per fer la gestió del material a través de les màquines d'autoprèstec (prèstec) i de la prestatgeria intel·ligent (retorns).

-respecte al **patrimoni i a la seva divulgació** s'ha consolidat la tasca de difusió a través dels continguts al web de la Biblioteca i dels cicles de conferències orientades al nostre patrimoni i al seu entorn. En aquest 2024, per exemple, hem explorat nous aspectes com la tinta i els escriptors medievals.

Els anys 2023 i 2024 s'han reprès les **col·laboracions i el treball en xarxa** amb entitats ciutadanes, de caire literari amb activitats com el Vermut poètic o la Revetlla de Sant Jordi que han tornat a mostrar la Biblioteca com un important punt trobada (*Vermut poètic*, 105 assistents el 2023 i 102 el 2024; la *Revetlla de Sant Jordi*, 180 el 2023 i 211 el 2024). Aquestes col·laboracions s'han donat en altres àmbits, com l'infantil o el patrimonial.

A nivell de gestió interna, l'any 2023 es va reprendre **l'enquesta als usuaris** de la Biblioteca, que es va iniciar el 1999, amb l'objectiu de trobar una mirada des de fora, que ens permet al llarg del temps poder comparar resultats, i establir tendències. Una vegada més, aquest 2024, l'opinió dels ciutadans ha de ser clau per tal de trobar vies de millora.

Un punt dels més importants, és el dels resultats, alguns s'han mantingut al llarg del temps i en altres casos s'han incrementat les xifres d'abans de la pandèmia: en són exemples les **visites escolars, les activitats infantils i d'adults**, que s'han continuat amb una decidida voluntat d'enriquir culturalment la vida de les persones i de les famílies. Aquests els analitzarem en una segona part de la memòria.

Accions fora del marc estratègic (2018-2022)

Per altra banda, i fora d'aquest marc estratègic, voldríem destacar dos punts: d'una banda, el treball que segueix la **Comissió interadministrativa** (Ministeri, Generalitat, Ajuntament) per decidir el futur de la Biblioteca pel que fa a l'actual insuficiència d'espai i la necessitat de millora. Aquesta Comissió es va crear en el marc del 175è aniversari de la Biblioteca (2023-2024) amb la finalitat d'encarrilar la problemàtica de l'espai de l'actual edifici.

La pandèmia ens va portar les **activitats virtuals**, especialment els clubs de lectura, que van ser possibles per l'increment de la Biblioteca digital i l'ús de l'aplicació Telfy, que de forma fàcil i respectant la privacitat, permet l'accés a un canal on es fan també trobades virtuals. La primavera del 2025 seran ja cinc anys de trajectòria de clubs de lectura i tallers virtuals que s'han mantingut com una opció accessible per a persones que poden gaudir de la lectura sense haver-se de desplaçar físicament a la Biblioteca. D'aquestes també veurem xifres en l'apartat següent dedicat als resultats.

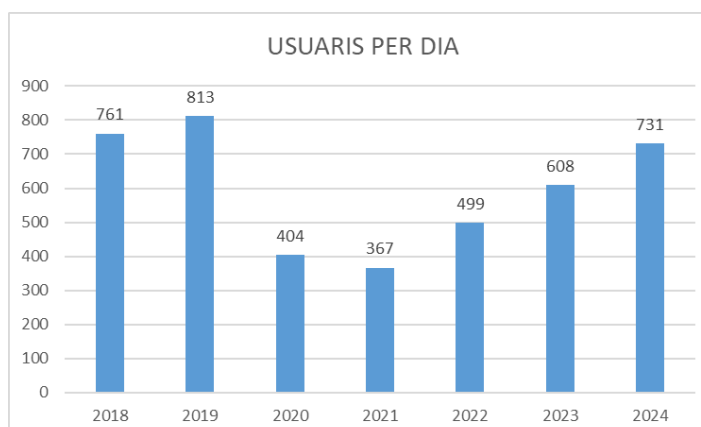
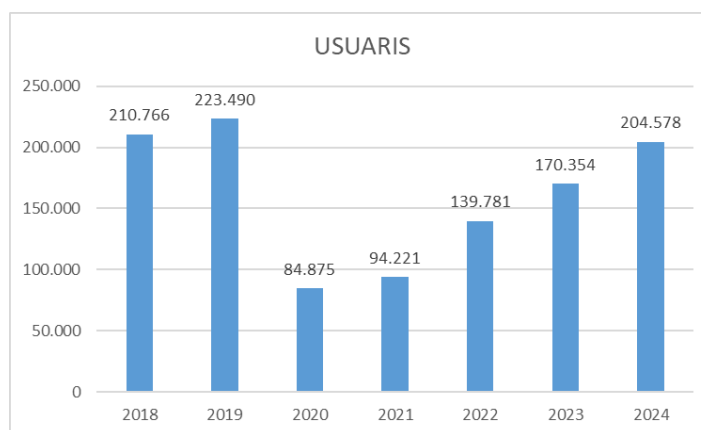
II. Àmbits de resultats 2024

En aquesta memòria hem escollit uns àmbits de resultats que agrupen els tres eixos més importants de la Biblioteca, i ho hem fet en una comparativa dels darreres anys, des del Pla estratègic del 2018: el seu ús, amb els préstecs i els carnets, les activitats, clubs de lectura, visites i tallers de formació.

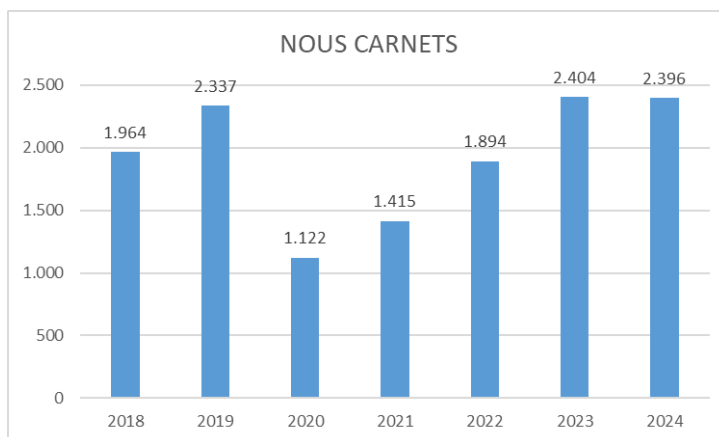
1. EL POLS DE LA BIBLIOTECA

El pols de la Biblioteca, com el de bona part dels serveis culturals oberts al públic, ha experimentat una evolució similar, en el sentit de què el punt àlgid és just abans de la pandèmia, i que després de forma lenta i progressiva es van recuperant. Veiem així com el 2024 ens apropem a la xifra d'ús de l'any 2018, amb 761 usuaris diaris; el 2024 amb 731, una xifra que ja s'aproxima.

1.1 ELS USUARIS I ELS NOUS CARNETS

Pel que fa als **carnets** observem que és un paràmetre que ha anat augmentant, i és un clar indicador de l'ús de la Biblioteca; en general, les persones que seran usuàries de la Biblioteca sol·liciten poder obtenir el carnet, i que l'actualitat, comporta també l'accés al préstec de documents digitals. Veiem com pel que fa als nous carnets, les xifres més elevades són les corresponents als anys 2023 i 2024.

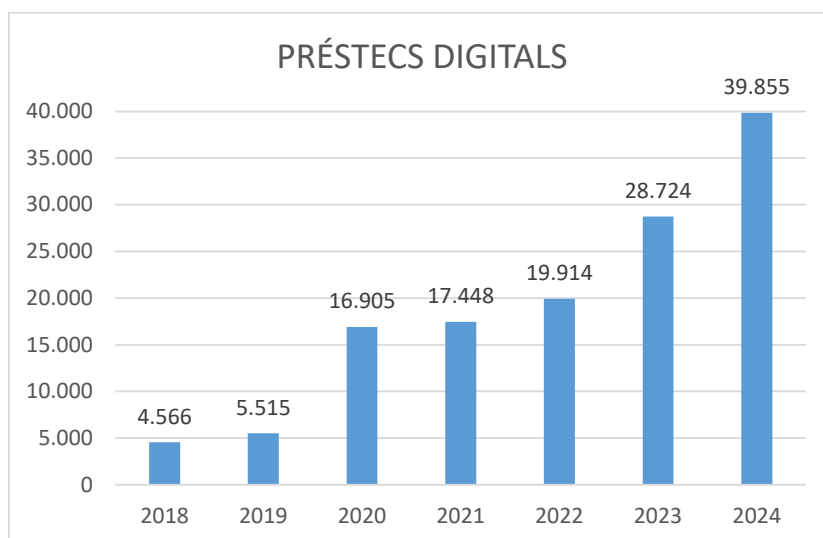
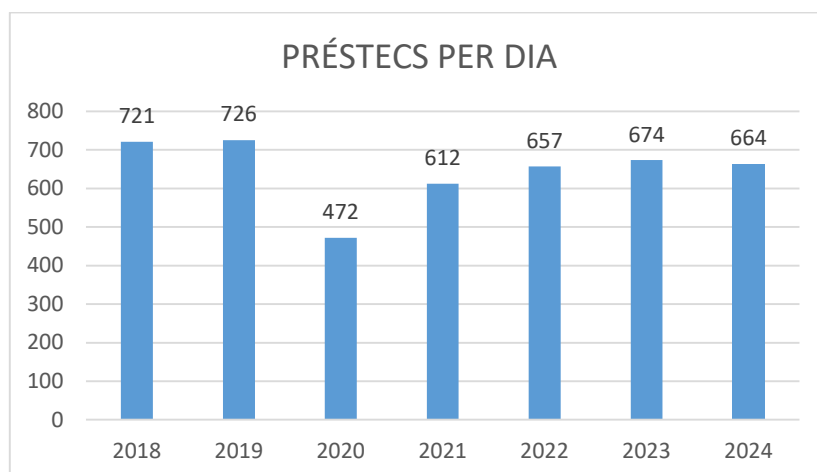
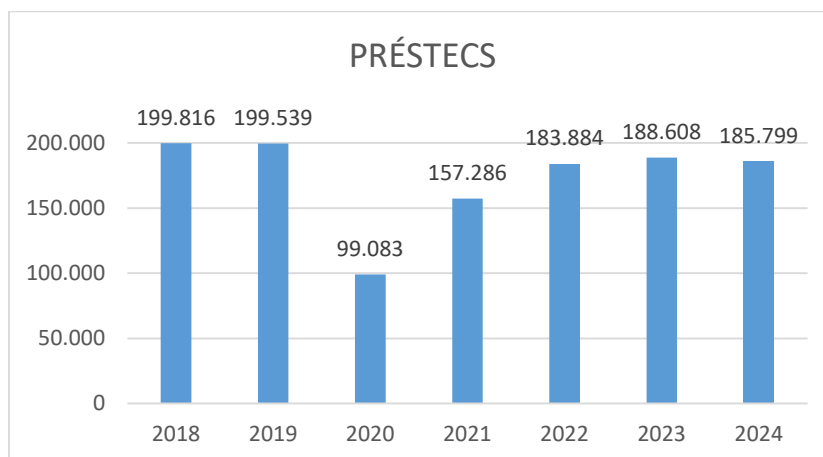
1.2 ELS PRÉSTECES I ELS PRÉSTECES DIGITALS

Tradicionalment, els préstecs són la transacció per excel·lència que fem des de les biblioteques i que ha estat un indicador clar del seu rendiment com a servei públic. Ara per ara la major part de les transaccions són amb llibres o altres documents físics, però cal tenir present que l'ús de les biblioteques digitals ha anat creixent també de forma progressiva, i des de la pandèmia ha experimentat un creixement exponencial arreu.

En l'actualitat són molts els usuaris que utilitzen el format digital, i que el comparteixen amb els documents físics, o fins i tot que fan un consum de recursos digitals exclusivament, però això sí, a través del carnet d'usuari de biblioteca.

La Biblioteca de Tarragona presenta en aquest sentit dinàmiques similars a la resta de biblioteques públiques, l'ús dels préstecs digitals ha augmentat de forma destacada l'any 2024 s'han fet 39.855 préstecs, xifra fins ara mai assolida. Si aquests els afegim als préstecs presencials sumarem 225.654 préstecs, xifra màxima assolida des de l'any 2018.

Per altra banda, es demostra un ús cada vegada més important dels formats digitals. En el nostre cas, els clubs de lectura virtuals afavoreixen el préstec de llibres en aquest format, pensat especialment per a les persones que els és més fàcil no desplaçar-se físicament a la Biblioteca.

2. LA BIBLIOTECA COM ESPAI CULTURAL

2.1 LES ACTIVITATS I TALLERS

Les biblioteques públiques, especialment les darreres dècades, han augmentat el seu rol de ser espais de trobada amb l'increment de les activitats culturals: a més a més dels clubs de lectura, que era l'activitat que es considerava més pròpia de les biblioteques, han proliferat altres tipus d'actes culturals com serien les conferències, els concerts, les representacions teatrals, els recitals, i moltes propostes més.

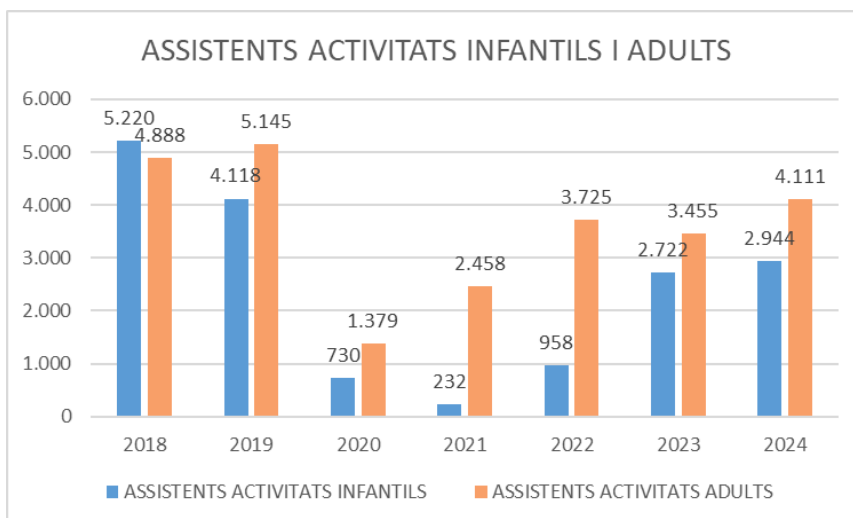
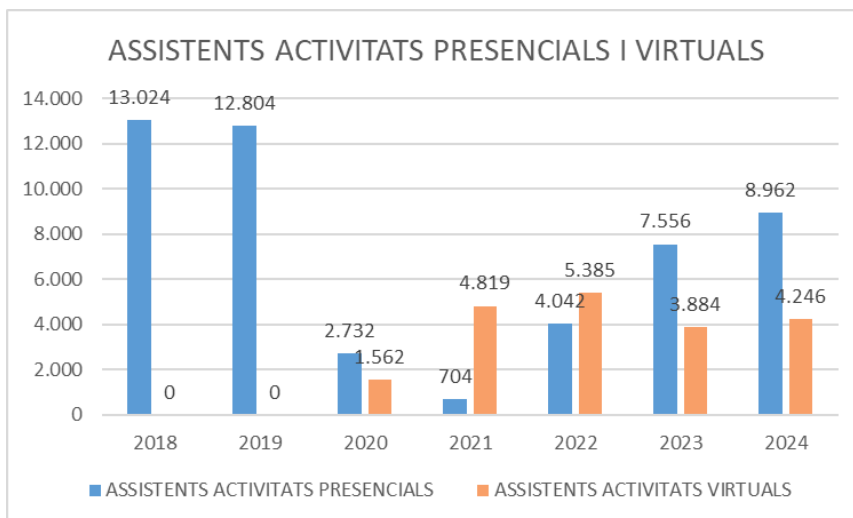
A Tarragona l'edifici de la Biblioteca no acompanya a poder fer activitats en bones condicions i que siguin còmodes als usuaris. Aquesta, la de la millora de l'edifici, seria una de les principals reivindicacions, que és ja històrica, especialment entre els usuaris de la Biblioteca. El fet de no haver-hi sala d'actes condiciona a vegades no poder inclús programar determinades activitats, per exemple aquelles que tenen un nombre de públic elevat, o unes bones condicions acústiques. No obstant això, i malgrat aquests factors, les activitats són molt demanades.

Una altra característica destacada és la diversificació i consolidació de les activitats infantils i familiars, des dels més petits, que tenen els primers contactes amb la Biblioteca, com són els ballmanetes, fins a activitats i tallers amb presentacions atractives, sobre temes de natura o de valors. Des del 2022, les activitats virtuals, com són les conferències associades a clubs de lectura, s'han sumat també a aquesta oferta i, per altra part, l'han enriquit de forma considerable.

Una altra tipologia que ha anat en augment ha estat la dels tallers de diversa índole que han captat públics diferents com és el cas de la gent gran o el sector de persones jubilades de més de 60 anys, que tenen més temps i mostren més interès per aprendre.

Aquestes activitats s'han diversificat, tant en continguts com en horaris, algunes s'han traslladat als matins, arribant a persones que fins aleshores desconeixien el recurs de la Biblioteca. Una vegada en fan ús, s'obren també a noves experiències, de lectura o d'altres activitats.

Siguin com siguin les activitats, la Biblioteca vol ser un recurs cultural de primer ordre que vol impulsar la lectura, a les activitats hi vincula recomanacions o espais expositors, per atraure a les persones cap a la lectura.

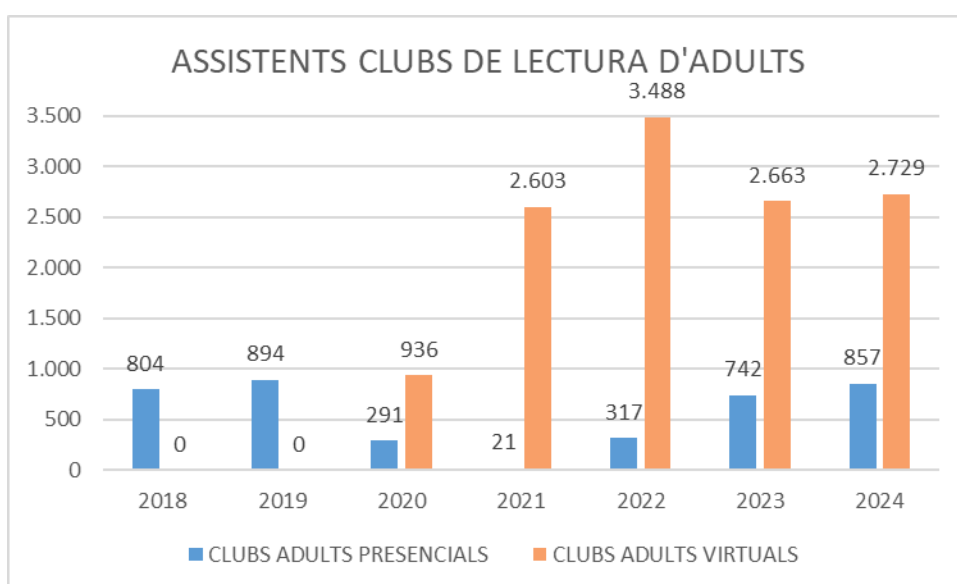
2.2 ELS CLUBS DE LECTURA

Els clubs de lectura de la Biblioteca Pública de Tarragona van néixer l'any 2005, amb motiu de l'Any del llibre i la lectura, amb la finalitat de fomentar l'hàbit i el gust per la lectura i reforçar el paper socialitzador de la biblioteca pública. Sempre han estat gratuïts, igual que els serveis i activitats que es despleguen des de la Biblioteca.

L'any 2020 amb l'arribada de la pandèmia es va veure la necessitat de buscar alternatives als clubs presencials, i amb el Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya es va trobar l'oportunitat de fer clubs de lectura, tallers i activitats virtuals, que s'han anat mantenint en el temps com a opció per a les persones que ho puguin fer des de casa, donant també l'oportunitat a persones que els és complicat anar a la Biblioteca, bé perquè no viuen a Tarragona o perquè els és més còmode. Tot i que l'any 2022 es van reprendre els clubs presencials, es va mantenir una important demanda de continuar amb els virtuals, especialment els clubs de lectura i alguns tallers al voltant de l'escriptura o la poesia.

Als clubs de lectura hi ha diversos perfils, on la presència femenina és la més destacada, al voltant d'un 70% o 80% en els casos dels adults.

Els clubs de lectura adreçats als més petits van més enllà de la comprensió lectora tot promovent la millora de l'expressió oral, la creativitat i sobretot el pensament crític. El diàleg entre els infants i el respecte són la base dels clubs de lectura. La dinamització lectora s'adapta a les edats i a llibres de diversos estils (des de contes, narrativa...), posa en relleu la importància de crear l'hàbit lector als nens, i des de ben petits, reforça la seva trajectòria escolar i també les seves posteriors experiències.

De les xifres constatem com els clubs de lectura s'han incrementat des de la pandèmia assolint prop de 4.000 assistents el 2022 (3.805), i assolint una xifra rècord el 2024 amb 4.856 assistents. És important, però, constatar com els assistents en format virtual es mantenen, cosa que ens indica que els clubs virtuals han vingut per quedar-se. I, per altra banda, presencialment els clubs de lectura tenen també un protagonisme creixent, arribant el 2024 a nivells similars als d'abans de la pandèmia.

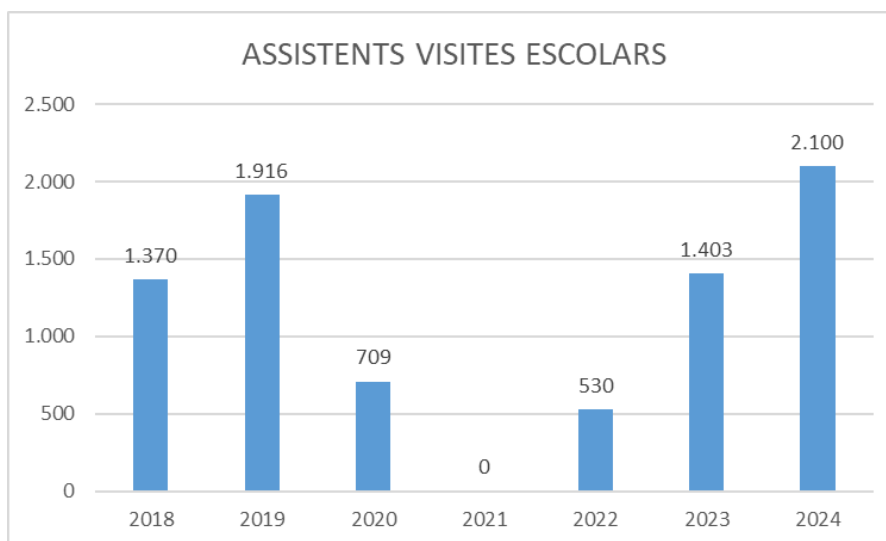
3. LA BIBLIOTECA COM A ESPAI EDUCATIU

3.1 LES VISITES ESCOLARS

Les visites escolars han estat presents a la Biblioteca des de finals dels anys vuitanta; la demanda de visites s'ha incrementat des dels més petits fins als cicles superiors.

Es col·labora des del 2015 amb el Pla Educatiu d'Entorn de Tarragona, per definir accions concretes que millorin els serveis i els recursos que la Biblioteca ofereix a tots els cicles educatius.

Aquest suport a la comunitat educativa més propera té com a rerefons impulsar el gust per la lectura i l'interès per la literatura, enfortir el treball cooperatiu amb la comunitat educativa i donar-li visibilitat.

Les xifres des del 2018 demostren que l'any 2024 ha assolit el màxim de visites escolars des dels diferents centres de la ciutat, i algunes des de llocs propers, que no disposen de servei de biblioteca. A través de les escoles es dona accés als nens i a les famílies, i la Biblioteca sovint entra a formar part del seu dia a dia. Són moltes les nenes i els nens que tornen de la mà dels seus familiars a la Biblioteca després d'una visita amb el centre educatiu.

3.2 LES VISITES D'ADULTS

Dins del concepte *Visites d'adults* hi trobem les escoles d'adults, altres centres formatius, centres residencials de joves migrats, altres unitats formatives o de lleure vinculades a l'Ajuntament, a Càritas Diocesana, Creu Roja o altres amb necessitats formatives i de lleure, sovint persones migrades. La Biblioteca en aquest context concret actua com espai d'acollida; sovint el carnet de biblioteca acredita l'arrelament d'aquestes persones.

Pel que fa a les xifres, les visites se suspenen per la pandèmia i es reprenen l'any 2022, moment en què s'assoleix la demanda més elevada després de dos anys sense poder-ne oferir. El darrer any, el 2024, marca una xifra (81) que iguala la de l'any 2019, i que sembla una mitjana que es podria sostenir els pròxims anys.

